

Osebnosti.

Župnijski izpit je napravil zadnji teden v Mariboru g. Anton Bošte, kaplan pri Sv. Benediktu v Slov. goricah.

Nesreče.

Smrtno je ponesrečil na Pobrežju pri Mariboru pri sokolski telovadbi 20letni ključavničarski pomočnik Ivan Gerželj. Pri padcu z orodja si je zlomil hrbtenico in mu tudi v bolnici ni bilo pomoči.

Umri vsled opeklin. V zadnji številki smo poročali o hudem požaru, ki je uničil v vasi Markovci pod Ptujem 7 posestnikom domačije in imetje. Pri gašenju se je hudo opekel 32letni posestnik Janez Lubec, ki se je zatekel po zdravniško pomoč v ptujsko bolnico, kjer je podlegel dne 8. aprila prehudim poškodbam. Dobri mož mučenik zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke.

Več požarnih nesreč v eni župniji. V Ličenski gori pri Sv. Jerneju pri Ločah so pogoreli hlevi posestnika Bračka. Zgorele so 4 glave goveje živine in 4 svinje. Koj drugi dan za Bračkom je uničil ogenj njegovemu sosedu svinjake in hišo. Goveje hleve je upepelil ogenj Pintarju lansko jesen. Pred tremi tedni je pogorela viničarija Oliva, in na veliko soboto zjutraj koča Franca Hriberška v Zg. Lazah.

Kup 200 hlobov je na Pohorju pri Attemsovi riži smrtno zasul 62letnega delavca Jerneja Mužiča.

Po nesreči ustreljen. Dne 12. aprila se je zgodila v Kamniških planinah smrtna nesreča, ki je zahtevala življenje lovskega čuvaja Antona Plevelja, po domače Belčarjevega Toneta. Po nesreči ga je ustrelil njegov spremljevalec Jožef Petek, trgovec iz Črne. Čuvaj se je podal omenjeno jutro v planine, da bi zalezoval peteline, spremljal ga je trgovec, da bi čul petelinje petje. Na povratku je nesel čuvaju lovsko puško trgovec. Puška je bila nabita, trgovec se je spodtaknil, padel in naboj je zadel čuvaja v nogo tako nesrečno, da je revež izkrevavel.

Požar je uničil dne 13. aprila v Tržci pri Vranskem Stilinovičevo žago.

Smrtna nesreča. 28letni delavec Anton Per, zaposlen v Mostah pri Ljubljani, je padel dne 13. aprila tako nesrečno z voza, da si je zlomil pri padcu tilnik in je obležal mrt.

Ogenj uničil domačijo. Posestniku Čukiatiju, po domače Križniku, v Izlah pri Zagorju ob Savi je upepelil požar hišo in gospodarsko poslopje.

Požar v tkalnici. V sušilnici tkalnice Jugobruna v Kranju je izbruhnil dne 12. aprila nenadoma požar, katerega so pa na srečo hitro zadušili in preprečili veliko požarno nesrečo.

Usodepolno trčenje. Dne 12. aprila sta trčila v Kandiji pri Novem mestu tovorni avto in motocikl s prikolico. Sunek je bil tako silovit, da sta težje poškodovana oba motociklista. Bano-

vinski cestni nadzornik Drganc si je zlomil desno nogo in mu je povrh še opasno stisnilo prsni koš.

Nesreča pri telovadbi. Na grad Hmeljnik pri Novem mestu sta prišla na obisk dva gospoda iz Hamburga. Pred dnevi je eden od nemških gostov telovadil na prečnem drogu na hodniku. Nesreča je hotela, da je telovadeč padel z droga na dvorišče 12 m globoko, si zlomil nogo in se je tudi sicer poškodoval.

Razne novice.

BRODOLOMCI NA LEDENI PLOŠČI.

Ruski ledolomilec »Čeljuskin« je bil lansko jesen na raziskovalni vožnji po Severnem morju, da bi proučil prehodne prilike skozi plavajoči led. Severnosibirski kraji so namreč zelo bogati na kožuhovalni, katero bi radi Rusi odpremljali v promet na ladjah. Omenjeni ledolomilec bi naj bil določil dneve, ob katerih bi bil mogoč obisk severnosibirske obale. Letos dne 13. februarja je zašel »Čeljuskin« med ledene plošče, ki so ladjo tako stisnile, da se je potopila. Na ledolomilcu je bilo 88 moških pod vodstvom profesorja Šmida, dve ženski, 2 mali deklici in malo letalo z letalcem Babuškinom. Ljudje so zapustili potopljenju prepuščeno ladjo in se rešili na veliko plavajočo ledeno ploščo. Z ladje so prenesli na plavajoči led radio-aparate, za več mesecev živili, oblačila in kurivo. Nesreča se je bila zgodila južno od Vranglovega otoka. Brodolomci so pričeli klicati po radiju na pomoč in so zanimali celi svet za svojo usodo. Rusija je storila vse, da reši ponesrečene s pomočjo letal in ledolomilca »Krasina«, ki še danes brzi z vso naglico proti mestu nesreče.

»Čeljuskinov« letalec Babuškin je rešil kmalu po preselitvi z ladje na ledeno ploščo v aeroplanu dve ženski in dve deklici. Med ruskimi letalci je pričelo tekmovaljevanje glede rešitve brodolomcev. Prve tedne po nesreči so onemogočali viharji, megla in druge neprilike pristanke res junaških in drznih ruskih letalcev, ki so pribirali od vseh strani, da priskočijo na pomoč ponesrečenim. Sovjetski letalec Molotov je rešil dne 7. aprila v letalu pet moških. Dne 10. aprila so odpeljala ruska letala že 33 članov »Čeljuskinove« posadke na rtič Vankaren. Med rešenimi je bil tudi poveljnik ekspedicije prof. Šmid, ki je obolel na pljučnici in je njegovo stanje zelo resno.

Dne 11. aprila je bilo rešenih v celem in spravljenih na varno 62 moških in je ostalo na plavajočem ledu samo še 28 ponesrečencev.

Dne 12. aprila so prepeljali letalci s plošče 22 brodolomcev in je ostalo na ledu le še 6 oseb.

Dne 12. aprila je bil prepeljan težko oboleli prof. Šmid v letalu z rta Van Karen na polotok Aljaska v mesto Nome v bolnico.

Pri reševanju so se posebno odlikovali letalci Molotov, Kamanjin in Stepanjev.

Dne 13. aprila so rešili letalci z ledu še zadnje ponesrečence in pse, katere

je imela seboj »Čeljuskinova« ekspedicija.

Don Boskove svetniške proslave na Rakovniku pri Ljubljani se je udeležilo 10.000 vernikov, poljski kardinal g. dr. Hlond, nadškof dr. Jeglič, razni cerkveni dostojanstveniki in zastopniki oblasti.

Mesto s puško -- s palico. Na avstrijski strani ob severni meji proti Lučnam ima posestvo Ivan Gozdnik. Nad njegovo domačijo je zakrožil orek in se spustil na dvorišče nad psa. Hišni gospodar je zagrabil v naglici palico in se lotil z njo drzne ptice, da otme domačega čuvarja. S par krepkimi udarci je Gozdnik ubil orla, ki meri z razprostrtimi peruti 1.80 m.

Redni občni zbor Vinarske podružnice Maribor se vrši v soboto dne 21. aprila t. l., ob 13. uri v hotelu »Orele« g. Zemljiča (lovska dvorana) v Mariboru.

Velika izbira manufakturnega blaga v Trpinovem bazarju, Maribor, Vetrinjska ulica 15. Naši kupci dobe koledar »Slovenskega gospodarja«.

Odprti ulcerozni hemoroidi. »Fitonin« zelo ublažuje bolečine, razkužuje rano in odstranjuje vnetje in srbež. Steklenica »Fitonina« stane 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico šte. 18 pošlje brezplačno »Fitonin« d. z o. z., Zagreb I-78. (Reg. pod br. 1281 od 28. VII. 1933.)

Obžalovanja vredni slučaji.

IZVRŠITEV SMRTNE OBSODBE V NOVEM MESTU.

Lani dne 30.—31. oktobra je bil v Novem mestu obsojen na smrt Andrej Mali, ki je s pomočjo svojega brata Antona in v soglasju s svojo ljubico Marijo Golmajerjevo umoril svojo ženo. Zločin se je zgodil 26. aprila 1933 pri Sv. Roku pri St. Vidu pri Stični na Kranjskem. Anton Mali je po bratovem načrtu na zverinski način prizadajal speči ženi Amaliji 19 smrtonosnih ran. Brata sta skušala zločin zabrisati, češ, da je bila Malika zaklana od neznanega tolovaja, ki je udril ponoči skozi linico na strehi in je izvršil iz neznanega vzroka roparski umor, ki pa mu ni vrgel vsled preprečenja plena. Roka pravice pa je kmalu zgrabila Antona Malija, ki je vse izpovedal pod težo dokazov. Glavni krivec Andrej je priznal krivdo šele novomeškemu preiskovalnemu sodniku. Obravnava je pokazala, kako se je pustil Andrej znebiti svoje žene, da bi podedoval njeno premoženje in se poročil z Marijo Golmajer. Kakor že omenjeno, je bil Andrej obsojen na smrt, Anton na 20 let in Golmajerjevi je zvišal zagrebški stol sedmice kazni od 8 na 12 let težke ječe. Smrtno obsodbo je potrdil stol sedmice in pravno ministrstvo. Dne 10. aprila je novomeško sodišče oznanilo Andreju Maliju, da bo sredo dne 11. aprila ob 5.30 zjutraj obešen.

Andrej Mali se je lepo spovedal. — Zjutraj pred izvršitvijo smrtne kazni je bila v jetniški kapelici sv. maša, pri kateri sta prejela sv. obhajilo Andrej in njegov brat Anton. Predno je krivnik izvršil svojo dolžnost, je Andrej prosil navzočega sodnika, naj objavi.

da še raznih drugih umorov, katere so pripisovali njemu, ni zakrivil on. Slednjo željo je izrazil z namenom, da bi radi njega ne trpeli njegovi sorodniki. Andrejevi sorodniki so dobili dovoljenje za prevoz trupla v domači kraj.

Ob priliki izvršitve smrtne kazni nad Andrejem Malijem je pogrelo časopisje zadevo z obešenjem cigana Simona Helda v Novem mestu. Cigan je bil obsojen leta 1899 na smrt pod obtožbo uboja kmeta Novljana na Krki. Cigan je še pod vislicami zatrjeval svojo nedolžnost in je bila njegova zadnja želja pred obešenjem, da je smel zaigrati na gosli. Čez nekaj let po izvršitvi smrtne obsodbe je priznal njegov brat v zaporu, da je on pravi krivec in da je bil njegov brat po nedolžnem obešen. Do smrtne obsodbe omenjenega cigana je prišlo, ker sta si bila oba brata zelo podobna in so se motile priče glede prave osebe. Po tej strašni zmoti ni bil v Sloveniji do svetovne vojne nobeden obešen.

Tatu koles so izsledili. Orožniki s Tezna pri Mariboru so našli pri 24letnemu odpuščenem progovnem delavcu Antonu Ljubša iz Juršincev šest tujih koles. Prijeti je priznal tatvino. Po Mariboru ukradena kolesa je prodajal po okolici Ptuja.

Vlom v lekarno. V noči na 11. aprila je vlomil neznanec v lekarno g. Vacil. Prorazila v Konjicah. Spravil se je nad blagajno, ki mu je vrgla komaj 100 D.

Ustreljen tihotapec. Obmejna straža je ustrelila ob jugoslovansko-italijanski meji pri Škofji Loki tihotapca Martina Freliha iz Sorice.

*

Razno iz Prekmurja.

Turnišče. Pred dnevi je po našem trgu žalostno zadonela pesmica: »Zdaj pa z Bogom ti Turnišče in domača cerkvica, zadnjič ti po dam roko, če me nede, nede več domov. Kam pa bodo nas peljali, to je skrito vse pred na-

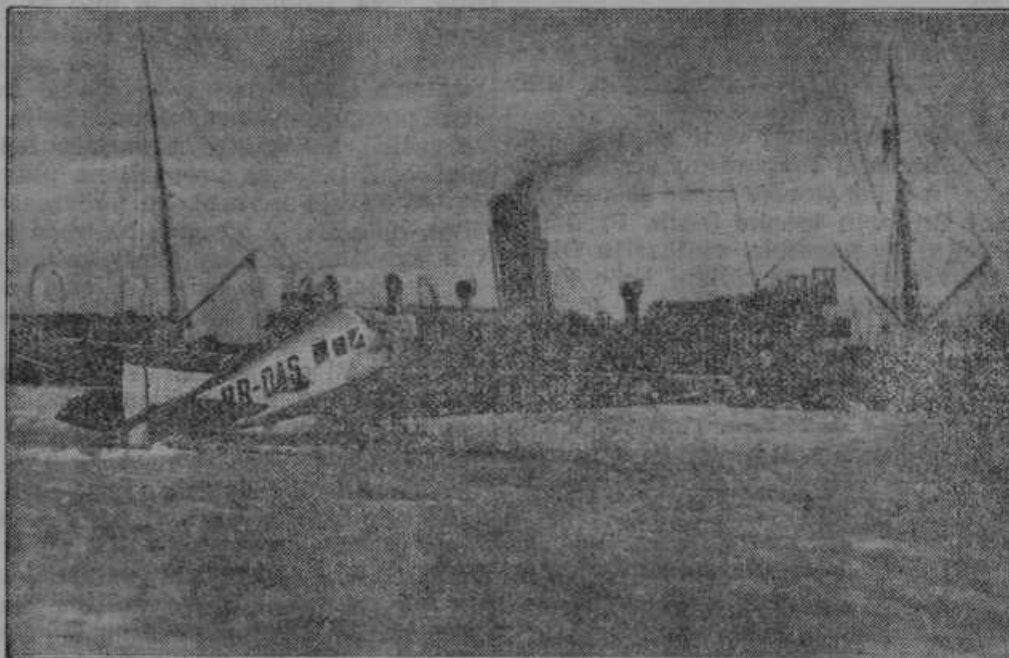
mi, preljubi moj prekmurski kraj, Bog te živi veko vekomaj itd.« Ko sem shišal to otožno pesmico, sem takoj slutil, da se nekdo po slavlja. Šel sem v smeri, odkoder je donela pesem, ter sem kmalu srečal družbo okrašenih in navidezno razposajenih fantov. Ko sem videl te pojoče fante v družbi njihovih mater, se mi je nehote orosilo oko. Vprašal sem se, ali so res tako veseli, kot se kažejo. Prišel sem do sklepa, da je njih veselje bolj zunanje, morda vsled ponosa, da s svojimi mladimi močmi lahko služijo svojemu vladarju in mili domovini. V njih srcih pa je bilo trpljenje, kajti zapustiti so morali dom in drage domače in večina izmed njih prvokrat v življenju ter oditi v svet med nepoznane ljudi.

Črensovec. Ze pred 14 dnevi smo na tem mestu povdarili, da je mladina pri nas zelo agilna. To so ponovno dokazali dne 8. aprila s prireditvijo našim materam na čast. Proslava je lepo uspela in ljudje so nesli iz nje zelo lepe vtise. Pevske točke so se vršile pod vodstvom brezposelne učiteljice g. Božene Lutarjeve, dočim je govor o materah imel g. kaplan Bejek Janez.

Beltinci. Na belo nedeljo se je vršila pri nas veselica. Mogoče bo kdo rekel, zakaj to

Radi varnosti v avtomobilskem prometu ima šofer posebno napravo, ki mu prenaša vse signale drugih vozil.

Ruski ledolomilec »Čeljuskin« in na pomoč poslano letalo.

Novi dunajski župan Rihard Schmitz nosi po 15 letih prvič kot znak županske časti zlato verižico krog vratu.

Letalec Babuškin, ki je prepeljal s plavajočega leda dve ženski in dve deklci, kakor obširno poročamo v današnji številki, med Eskimi.

pišem, saj so bile tudi pri nas veselice. Omenjam le zato, da poudarim čudno dejstvo, ki je pri nas zelo redko. Veselica se je namreč izvršila popolnoma mirno brez vsakega kra-

vala, kar se pri nas ne dogaja vedno. Nekaj podobnega so poročali tudi iz drugih krajev. Se pač vidi, da so slabi časi, vsled tega je tudi manj veselja in mladostne razposajenosti.

DEJAVNA VERA.

Jezernik Baltazar, kmet v Št. Ilju pri Velenju.

Dvajseto stoletje prinaša človeštvu nebroj življenjskih težav in stisk. V nekaterih razdobjih nastopajo takšni pojavi silneje in usodnejše, saj tudi bolezen vrši najhujše svoje razkrojevalno delo, ako je organizem oslabil ter nima dovolj odporne sile. Zavedati pa se moramo katoličani, kje je izvor temu. Razlog je v odpadu od Boga, mesto katerega so postavili malika: človeka in pa narod. V obeh je utelešen človeški napuh, ki se dviga zoper Boga in njegovo cerkev. Težke čase je preživljala katoliška cerkev za časa katakomb, hoteli so jo, kakor nekateri danes, popolnoma uničiti, nauk Gospodov izbrisati. Pa so se varali v svojih nakanah in upih. Prapor naše vere je razvit po zemeljskem površju. Križ, zastava našega upanja, znamenje našega rešenja in vstajenja, je zasajen na zemeljski obli. To še ne zadostuje. Kristusova beseda mora biti povsod merodajna, drugače na svetu ne bo boljše. Pred 1900 leti je Kristus Pilatu izjavil: »Zato sem rojen in sem zato prišel na svet, da dajem pričevanje resnici!« Tudi mi moramo dati pričevanje resnici! Krščansko načelo moramo izvajati na vseh področjih življenja, zasebnega in javnega. To je dejavna vera, ali kakor ji danes rečajo: katoliška akcija. Sodelujmo z duhovniki, ki so najboljši sinovi cerkve in naroda. Opornost našim duhovnikom pri njihovem naporu v verskem in domoljubnem delu. Povsod in vsigdar zvesti, vztrajni sodelavci, zavedajoč se besed Učenikovih: »Kdor vas zaničuje, mene zaničuje!« Ne hodimo skozi življenje z zavezanimi očmi ali s krinko pred obrazom! S tem samo pomagamo verskim nasprotnikom, da delajo postojanke med nami.

Naša katoliška akcija naj se opre na naša krščanska društva in tudi na dobre krščanske posameznike, zlasti na fante in dekleta. Je dovolj dela povsod, danes več ko kedaj poprej! Je pa tudi še dovolj moči. Ne podcenjujmo svojih moči, vsepovsod imejmo na vidiku naš končni cilj: prenovljenje našega javnega življenja v Kristusu in njegovi resnici. Točke našega delovnega programa so predvsem: verska vzgoja mladine, krščansko časopisje in dejavna ljubezen do bližnjega.

*

Odrom na deželi! V nekem kraju se je vršila igra. Čas in kraj poljubno. »Pa so ga liški polomili«, so potem govorili gledalci. Pokazati hočem na vzroke, ki vodijo do neuspeha in do koraka nazaj, mesto naprej. Vse je odvisno od režiserja in od vaj. Disciplina je pa vez in sila, ki vlada pri vajah, in pa samovzgoja. Vaja je napovedana za pol 8. uro; prvi pride ob osmih, zadnji, ki je režiser, ob pol devetih. Nato pol ure kramlja, prečitajo pol igre in resnega dela je konec. Za tem se dva vozita s kolesi po širni dvorani, na odru trenirajo rokoborbo, po kotih se čelja. . . Na pragu dvorane sloni in »se kuja« igralka; gospodična, ki je »iz usmiljenja« vzela glavno vlogo (druga je tako nobena ne bi izvedla), pa se ji je režiser zameril, ker ji je v neki kretnjici popravil. Sicer pa gospodična zna le glavne vloge igrati, pa še kako simpatična je na odru: rdečih lic, črnih oči, pisana ruta, zavezana nazaj, najfinejša obleka, svilene nogavice in svetle lakaste čevljičke. . . Prav kakor pravi narodna pesem: »Črno gleda, drobno gre, tista bo za me. . .« Njen soigralec mora biti seveda tisti, ki si ga ona izbere. Jasno je, da že ta pojav vsebino igre zamegli, tudi druge vloge stopijo nehoti v ozadje. Če se pa to vse sklada z vsebino igre, ali je oseba za vlogo sploh »rojena«, se nihče ne vpraša. Vsi imajo mirno vest. Delajo pa moralno krivico, ker potvarjajo resnico in zmalikujejo življenje. To vse je seve pretirano, toda koliko, bo vsak sam po svojih

razmerah točno določil in se morebiti tudi poboljšal. — Jaz.

Remšnik. Izobraževalno društvo vprizori 2 igri na Jurjevo nedeljo dne 22. aprila letos. Vabimo na izlet in na prireditev vse bližnje in daljne sosede! Hudi časi ovirajo marsikaj, a kar le moremo, storimo vsi. Mladina pridi na naš prijazni Remšnik in uživaj tu par uric poštenega razvedrila, da boš pozabila na teže sedanjih časov.

Sv. Bolfank v Slov. goricah. Katoliško prosvetno društvo je imelo na belo nedeljo lepo uspešno prireditev. Čisti dobiček je namenjen za nabavo novih knjig cerkveni knjižnici. Društvo se lepo razvija.

Negova. V nedeljo dne 6. maja t. l. ponovi dekliški odsek Katoliškega prosvetnega društva v Negovi krasno igro »Dve mater«, predigro, petje s spremljevanjem harmonija, kar vodi z vso skrbjo naš Mirko, organist. Vsa čast gre tudi dekletom, da so toliko noči žrtvovale za vaje, da se je to moglo prirediti. Dobro delate, kar pričajo množice ljudstva z vso zadovoljnostjo. Le vstrajajte in ne omagujte, vrlemu odboru pa želimo veliko srečo in uspeha za bodoče delovanje. Bog živi!

Velika Nedelja. Omeniti moramo lepo prosvetno delo naših fantov in deklet pod vodstvom našega vrlega učitelja g. Kotnika. Vprizorili so nam več iger, posebno pa je uspela igra »Legionarji«, ki so jo priredili na velikonočni pondeljek. Sedaj pripravljajo drugo. Le tako naprej po poti izobrazbe!

Št. Andraž pri Velenju. Ponovno vabimo domačine in sosede, da nas v nedeljo dne 22. t. m. posetijo v našem Društvenem domu, kjer priredi Katoliško prosvetno društvo žaloigro v osmih dejanjih »Prokleta«. Snov igre je tako pretresljiva, da bo vsakega do solz ganila. Ker bo predstava dolgo trajala, se prične točno ob treh popoldne; zato prosimo točne udeležbe. Med odmori bo igral domači tamburaški zbor. Vstopnina znaša: sedeži 5 Din, stojišča 3 Din, za deco 2 Din. Torej dne 22. aprila na veselo svidenje v Društvenem domu!

Št. Ilj pri Velenju. Tukašnji gasilci priredijo v nedeljo dne 22. aprila v prostorih osnovne šole Finžgarjevo tridejanko »Razvaline življenja«. Začetek ob treh popoldne. Prijatelji lepe igre vljudno vabljeni!

Odtrgana skala povzročila izredno nesrečo.

Na Norveškem v Tafiordu se je zrušila stena skalnata stena v morje. Morje se je vsled prileta skale dvignilo, pljusknilo na suho in povzročilo po beležkah tamošnjega duhovnika naslednjo nesrečo: Okoli 3. ure zjutraj se je v vaseh okoli Tafiorda začelo silno bobnenje, nato pa so prvič prešli veliki valovi v zaliv. Pa njihova sila še ni bila največja in niso nikjer povzročili večje škode. Tudi drugi val še ni bil nevaren, toda takoj za njim je prišel tretji in najmočnejši, ki je z ogromno silo pljusknil do 7

Januš Golec:

15. nadaljevanje.

KRUCI

Ljudska povest po zgodovinskih virih.

Treba še pibiti, da so upepelili Kruci po Ljutomerskih goricah 160 vinskih hramov, kleti ter prešnic.

Mnogo ljutomerskih tržanov, Ormožancev, Velikonedelčanov in Središčanov se je zateklo v Ptuj, Maribor in Ruše. V Rušah so bivali precej časa kot begunci: ormoški župnik, velikonedeljski nadžupnik Maksimilijan Krajner in miklavški kaplan Jakob Kopriunšek.

V Ptuj so se silno bali Krucev, vendar ti niso udarili na močno utrjeno ter zavarovano mesto. Strah pred Kruci je tako premajal nekatere Ptujčane, da je bilo ob vesti: Kruci so v Ormožu! v Ptuj vse na nogah in je uteklo mnogo meščanov v Maribor. Očetje minoriti so odpremili svojega na smrt bolanega gvardijana Gašparja Dietlna v vsej naglici iz ptujskega samostana na »Hamre« pri Monsbergu, kjer je umrl še isti dan po prepeljavi.

Bodi dovolj o grozodejstvih Krucev! Iz omenjenih najstrašnejših zločinov bo razumel čitatelj srditost muropoljske obrambe in maščevanja nad Kruci.

II

Čudno se bo zdelo čitateljem, ki so preleteli prvo poglavje krucevskih grozot, da se ne omenja nikjer med opustošenimi naselji Veržej. Ta je bil vendar Krucem najbližji in bil takorekoč obkoljen od sovražnih taborov. Veržeji s svojim staropreizkušenim stotnikom Karlom so vohali že precej pred usodepolnim vpadom, kaj bo doletelo prej ali slej Mursko polje. V očigled madžarski opasnosti so si utrdili svoje gnezdo in ga preskrbeli z živežem ter strelivom za slučaj oblege. Veržejski strelci so bili prvotno trdega mnenja, da bo pritisnil prvi naval na nje, saj na nje edine so lahko kuhali Kruci srd ter maščevalnost.

Ko je bil enkrat zavarovan Veržej, preskrbljen in pripravljen za napad, je mislil dobri Ropoša tudi na sosede. Kakor potujoč pridigar je hodil od vasi do vasi in oznanjal prihod sovraga z onstran Mure, ki bo tokrat prifrčal in se spustil na bogato Mursko polje kakor krdela požrešnih kobilic.